

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00
Telephone: St. John 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришене “Українських Робітничих Вістей”
Передплата на рік \$4.00

Адреса:—
UKRAINIAN LABOR NEWS

cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертає ся, крім що дописувальць
визначити, що бажав зворуку своєї рукописи на случай її непоміченя
• та залучити поштову марку на її переславу.

ГРУШЕВСЬКИЙ ПРО ПОЛІТИКУ ГАЛИЦЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ.

У нас не раз вже писало ся про те, як то галицько-українські буржуазні політики в роді Петрушевичів, Костів Левицьких, Цегельських і інших, прийшовши з кінцем 1918 і на початку 1919 рр. до влади в Східній Галичині, ужили українських селян і робітників як охоронний вал для західно-європейського капіталізму перед надходячою соціальною революцією з Росії і України. Писали ми і про те, як той західно-європейський капіталізм відплатив за потім тим галицько-українським буржуазним політикам за їх песю службу. І коли ті збанкрутовані політики, опинивши ся по Віднях та Парижах, наставляли нині руку за доларями до того самого українського робітника і селянина в Канаді, котрого вони в Галичині так ганебно зрадили і запродали західно-європейській реакції і російській чорній сотні, — ми кажемо їм: “Руки проч! Ані цента зрадникам!”

Та канадійські собрати віденської контрреволюційної зграї, щоби в якийсь спосіб виблаторити злочинну і зрадничу політику Петрушевичів, Цегельських та Левицьких, старають ся вмовити в читачів своїх органів, що згадані “народні діячі” мають за собою рекорд не лише з послідніх пару літ, але і за слуги цілих десятків літ перед тим. Мовляв, хоч може вони в послідніх роках в дечім і “помилали ся”, то се не важке супроти того, що вони зробили на “народні поли” в давніших роках своєї діяльності. Прим. “Укр. Голос” з 17. серпня с. р. пише виразно слідує: “...Петрушевич, Цегельський, Назарук, Годубович, Левицький звісні є не тільки з того, що вони два чи три роки тому казали, думали, або робили. Українська суспільність садила їх слова і вчинки через десятки літ перед тим і признала їх людьми гідними довіри і пошани, навіть помімо деяких їх хиб. Се не є якісь смарколізи, що два-три роки тому виринули на українським горизонті тай не знати, де се за два-три роки опинять ся”.

Ми моголи-б навіть деякі “слова і вчинки” вичислених в горі панів за послідні “десять літ” (правда, не всіх, бо от хоч би і Назарук є ще за молодіт, щоби його “слова і вчинки” можна було рахувати на “десять літ”), однак поки що ми се не будемо тут робити, лише подамо погляд на галицько-українську буржуазну політику, як з давніших часів так і з недавніх, згідно осуд тої політики, виданий проф. Михайлом Грушевським.

Проф. Грушевський виступає проти рабської політики галицьких націоналістів не від тепер. В 1911 році він видав о собіну книжку п. н. “Наша Політика” (збірка статей), в котрій остро осудив галицько-українських політиків за їх рабське виславуванє ся Габсбургам.

Теперішній подібний голос Грушевського знайшов свій вислів в “Листах до молодіт”, з котрих один був поміщений у вишйовішій недавно у Відні студентським органі “Наш Стяг” (за місяць серпень). В тім листі Грушевський звертає ся виключно до галицької української молодіжи і зачіпає політику старих галицьких “патріотів” остільки, щоби показати її страшні наслідки для українського народу в послідніх роках і щоби тим робом заставити галицьку укр. студентську молодіж, щоби вона не була пасивною супроти того, що роблять даліше в нинішню пору старі галицькі політики, але щоби заняла супроти тої роботи своє становище: за або проти.

Ми опускаємо ту часть листа Грушевського до студентської молодіжи, котра відноситься до неї, а наведемо лише ті уступи, котрі відносять ся до рабської політики галицьких “патріотів” супроти небижки Австрії, згідно Габсбургського дому, а в послідніх роках супроти антанті.

Понизше сказано буде відноситься ся якраз до Петрушевича, Цегельського, Кости Левицького, Назарука і інших, які стояли на чолі галицької політики, про котру говорять проф. Грушевський.

Згадуючи про свою давню книжку “Наша Політика”, яка відносила ся до політики галицько-українських націоналістів за австрійських часів, Грушевський пише:

“В своїх старих статях я виступав проти безпринциповости і короткозорого опортунізму галицької політики, як вона робилась тодішними українськими провідними кругами, — проти розминована народної боротьби на дрібні концесії, проти занедбування взагалі ширшої політичної акції, проти обляшених праці над погодженем політичної самосвідомости в масах і в широких кругах інтелігенції. Я вказував на те, що політика фактично стала секретом тісного олігархічного гуртка людей, який в інтересах своїх а в діяности ще більше — в інтересах владуючої олігархії польської, фактично присиліє політичну ініціативу і громадську активність свого громадянства, повторюючи польські поради на адресу молоді, інтелігенції, селянства — “не політикувати а вчитись”, “не бавити ся в політику а працювати ві шадити” та “організуватись економічно”.

А в нинішні місця, при кінці свого листа, Грушевський так характеризує політику галицьких націоналістів:

“Стара галицька політична мудрість полягала в рецепті: переконати австрійське правительствені а властиво двірські, династичні круги а тим, що їм нема інтересу жертвувати Українцям, бо Українці можуть бути далеко певнішою “державною партією” (staatsbehaltende Partei), як елемент далеко львівійший для Австрії і династії, при тім дуже “розважний”, не склоний на ніякі переворотові ідеї, одним словом до своєюму не менше а навіть ще більше консервативний ніж польський. Консервативній і клерикальній, але козячили — політично не певній польській шляхті треба протиставити консервативній, клерикальній, але вповні львівійший українській селянській елемент, і такуж інтелігенцію, безмежно вірних “Тирольцях Сходу”. (Всі підчеркнення наші. — Ред. “У.Р.В.”)

З цього погляду вважалось шкідливим всяке заграване соціалізмом чи націоналізмом, бо воно псувало “руську репутацію” і давало Полякам зброю против Українців — підставу для обвинуваченя їх в анархізмі, атеезмі, гайдамацтві і т. д. Елементи скомпромітовані такими тенденціями мусіли “вистемиговуватись” з української суспільности, або принаймі спихатись на непомітні місця, на перед-ж народу мали стояти “князі церкви” — найбільше прихильні династії елемент і все те, що може рука в руку йти з ним.

Така практика твердо усталилась і протрималась до самої революції. Велика війна з цього становища також розглядалась як догідний момент, щоби засвідчити австрійський патріотизм і львівійність українського елемента. Гасло “Самостійної України” не тільки старшими, — в нім таки й неповинними, — але й тою самою молодю, яка пишалась ним як своєю властивою, було на практиці заступлене пляном окупації сусідних українських земель і сотворенем нових українських провінцій, в тій чи іншій формі, під властю австрійської династії. Задля цього плянувались походи на Україну, відібране від Москвитів Київ а т. д. Вільно було собі при тім мріяти, що з того кінцею кінцем винирє колись і “Самостійна Україна” — але потіох! Коли вибухла революція на Україні, не одному мріялось про те, куди то було добре, щоб Велика Україна прилучила до себе й Галичину, вигоргувала її собі чи то в Берестю, чи при іншій окаянці. Але Галичина тим часом до того не мала бути причетні! Вони далі вірять в “звизду Габсбургів” — до останнього дня їх існуваня і ніякого сепаратизму не повинні виявляти.

На се були ріжні аргументи, в грунті ріжні варіанти старого і єдиного аргументу — що галицькі Українці самі по собі за слабі, щоби виступати самостійно, стигати на себе які не будь репресії і т. д. І так при всій львівійности Українців Поляки трохи не винищили їх підчас евакуації 1914 р. Колиб Українці справді виступили з якою небудь державною самостійністю, — то, якби не була там слаба Австрія, а Поляки при тій помочі щєб встигли знищити Українців, що аж нї! Висладом сеї аргументації випробованих політиків було те, що до останнього упадку Австрії тут абсолютно нічого не було зроблено для організації австрійської України, для перейнятя в ній на себе правліня, хоч би як автономної провінції. Чекалось аж австрійський уряд сам те все задекрете, зорганізує, або принаймі — поручити Українцям організувати. І в результаті в момент упадку Австрії вони опинились без усякого апарату, — який треба було творити від початку до кінця, віч-на-віч з своїм відвічним ворогом Польщею.

Тоді на місце самостійної акції прийшла орієнтація на нову зовнішню силу — Антанту, і вона заняла місце Габсбургів. Але змінюючи зовнішню орієнтацію на 180°, політичні провідники думали, що внутрішні відносини повинні будуть зістатись без зміни. Визволеня Галичина уявлялась їм далі фрагментом старої Австрії, тільки націоналізованим з формального боку: з українською урядовою мовою, національними декораціями, може легесенькими соціальними поправками (як парцеляція панських маєтків), — такими, щоби вони не захитали суспільного ладу. Бо соціальні відносини, соціальна ерархія, субординація і дисципліна вважалась річами дорогочінними і менше всього було бажаним шось стратити з них. Тому вся тактика і методи внутрішньої і зовнішньої політики мусіли зістатись такі, як були за австрійських часів.

Тоді політична мудрість полягала не в розбудженні свого народу, але в хитрих способах позисканя ласки і довіри династії, котрі поручались “випробованим провідникам”. Суспільність рекомендувалось не перешкоджати і не знеохочувати її своєю контролею чи критикою, чи просто навіть — жаданями явности і відповідальности сеї політики і все робилось, щоби виводити цю суспільність в безмежний довірлю послуху і пасивности супроти свого “національного правительствя”. Нові обставини, ще більш серйозні і відповідальні, не змінили, а ще більш обострили сю тактику. Вся політика зосередилась знов таки не на організації визволеня країни, не на розвитку в ній свідомости, самодійности і справности, але на заходах коло виконеня за серце Антанті — і в інтересах сеї акції знов суспільности рекомендувалось всяка обережність, щоби не сполошити нових патронів.

До останньої хвилі велось політику протилежну чеській, — тепер за помічю одного salt mortale, оберненя на 180 степенів ті самі політики наділялись запригати Антанту до свого вола, так як вивозили нею свою справу Чехи. Сподівали ся злакомити її на старі прикмети “руського хлопа” — побижність, консервативність, працовитість, привязанє до власности, які, мовляв, роблять свого “хлопа” найкращим заборолом західної буржуазії перед “азійським соціалізмом”, що насуваєть ся на неї з Російського Сходу, — незрівняним глядізором против большевизму. Весь арсенал старих антигє великоросійського анархізму та комунізму і українського індивідуалізму був витягнений з сховків і видвингнений на доказ того, що ніхто не являєть ся таким природним, органічним ворогом комунізму і соціалізму як селянин український а особливо галицький, не заціпенілий московською заразою. Приваблена тим Антанта мусіла кинути Поляків а взяти на свою службу Галичан, як найкращих проти-большевизнських драбантих. Але для цього треба було знов, як за старих часів, отряпати ся з усіх і усього, що могло зіпсувати консервативну марку відродженої України та надіти на неї серед реакційної Європи.

Я висловлюю трохи драстичніше, ніж стилізувалось се в дипломатичних актах, — але так власне аргументувати справу було поручено галицькій делегації, висланій до Парижа: висягати провідникам Антанті, що вони в своїх інтересах повинні підтримати і законсервувати Галицьку Републику, як свою передню сторожу против большевизму. І така тактика уряду вповні відповідала настроєм і поглядам ширших кругів галицьких політиків. Мав я на то свідства. Переїздячи через Галичину в цвітні 1919 р. мені довелось бути на екстремній нараді, скликаній галицьким урядом з приводу тривожилих вистів одержаних з Тарнополя, що червона армія перейшла границю, залага Тарнополя не в силах її протиставити і командант питає уряду, чи має далі держатись против, чи може краще вивістити і свої червону корову “Радянської Галичини” і збратати ся з червоною армією. Се дало приток до інтересної дискусії. Тимчасом як деякі соціал-демократи виступали за порозумінем з большевиками, один з провідників галицьких радикалів виголосив характеристичну промову, де доводив, що Галичани повинні стояти до упадку проти большевизму в обороні західної культури (читай: західного капіталізму. — Ред. “У.Р.В.”), — хоч би довелось і полягти, а не йти на капітуляцію. Сеї нашої загати, — мовляв — Антанта не забуде і кінцею кінцею за неї нагородити.”

Дискусія була обірвана, тому, що наслідні звідомленя головного штабу про те, що ситуація зовсім не так розлучлива. Але ся провідна ідея, висловлена в отсій памятній мені промові, зісталась, як бачимо, програмою нової політики: заслужити собі у Антанті, поставивши український народ на сторожу її добра, як заборолу против нових соціалістичних течій.

Старий дотір на адресу Українців, що вони взяли на себе добровільний обовязок бути “жандармами чужого добра” — за браком свого власного, таким чинном знову приходити на уста. Наш народ, котрий не має що консервувати, крім своєї вікової неволі і упосадженя, має бути підставою консерва-

тизму! Він, обрабований з усього добра, брутально видертогу у нього всякими чужородними і ренегатами, що поділили його потом зрешений грунт і зробили його парієм і наймитом на його рідній землі, — має бути сторожем сеї, украденої у нього власности! Він, котрому тільки грунтове знищенє старого ладу, збудованого на насильстві, може дати підстави якогось людського існуваня, — мусить бути сторожем старого ладу, против революції, яка одна в сю переломову хвилю може принести йому визволенє і можливість нового життя.

Справді, з під дощу та під ринву попала наша стара політика!

По сих словах старий проф. Грушевський говорить так на адресу української студентської молодіжи:

“І що наша молодь, яка зі скромно звиненім прапором Самостійної України аситувала при всіх маніфестаціях українського служажства габсбургським затіям, — чи справді не розуміє вона і тепер, яку ролю відіграє в своїй скромній нейтральній позі непростотучого свідка теперішньої політики? Qui tacet consent re videtur. Не відмежовуючи себе нічим від маніфестації сеї політики, вона мусить приймати на себе і поділяти відповідальність за її консеквенції.”

Хоче вона цього? Справді думає, що в великим конфлікті двох світів, старого буржуазно-імперіалістичного і нового трудово-соціалістичного, наш нарід повинен стати по стороні першого против другого, до загину боронити “добре набуте добро” західної буржуазії, служити заслоною її передових постів на сході, бути на посагах у снх довірників Антанті і “західної культури”. Польщі та Румунії, помогти їм устоятись против натиску революції зі сходу і берігти їх надбання? Хочє своєю мовчанною асистенцією заховати від усяких порушень і підозрінь ту офіційну українську політику, яка провадиться ся в снм напрямі, та підтримати ту репутацію консерватизму і реакційности, яку кують для нашого народу свої і чужі?”

Ось так схарактеризував старий професор Грушевський політику галицьких укр. націоналістів як за австрійських часів, так і за недавних часів, коли велась боротьба між революцією на Сході і реакцією на Заході. Так схарактеризував старий Грушевський ту злочинну політику, на чолі котрої стояли “не якісь смарколізи”, але Петрушевич, Цегельський, Назарук, Кость Левицький, Годубович і інші.

Після всего наведеного хочеть ся тільки сказати: Чи українські робітники і фармери в Канаді мають своїми тяжко за працюваними центами помагати контрреволюційній зграї у Відні продовжати її злочинну політику?! Чи мають вони причинити ся до того, щоби з українських селян і робітників в старім краю Петрушевич і Ко. далі робили псів-сторожів західно-європейського капіталізму перед революцією на Сході?! Ми віримо, що вони до того не причинять ся.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

На Волині.

Ще нещодавно провінція Україна жила подвигами бандитів і безконечними погроми жидівських місточок. Тепер бандитизм наближаєть ся до кінця, і інакші вісти приходять з далеких благоословених закутін України.

На Волині злоба дня — відданє в аренду державних підприємств. Махери ждуть наживи. Робітники вишукують нові шляхи. Губерніальний зідд гарбарників постановив: дрібні гарбарні підприємства треба віддавати в аренду тільки кооперативам і продукційним робітничим артілям — під контролею професійного союзу. Такі самі умовля перелеві робітничі інших професій: деревної, споживчої, хемічної, металургічної.

В губернії є 97 многокранічних кооператив, 12 місточкових кооперативних консуційних, 5 міських складів кооперативних консуційних товариств і 8 районних відділів губерніального кооперативного союзу. В руках кооператорів є десятки ріжних підприємств.

Доносьте, що розпочато відбудованє млинів — з сусідної Польщі довозить ся млинський інвентар. Ріжні робітничі організації заготовляють на зиму дрова — для домів і для підприємств. Наново відчиняють ся громадські харчевні. Переводить ся “день помочи” робітникам Петрограду і Дохєвського басейну.

І тут же рядом коротенька замітка: з волинських торем випущено на свободу 300 арештованих. Очевидно, мир наступає на Волині, яка вже много літ не знала спокою.

На Одещині.

В Одеській губернії жива в повнім ході. Урожай невеликий, але для губернії вистарчить — в Бальтським повіті 40 пудів з десятини, в Вознесенським 16 пудів. Садовина зародила добре. Приготовляють ся сушійти і консервувати заводи.

Одеський порт потроха оживає. Одеський промисл поправляєть ся. Ся дивна нація — мешанина всіх націй — одєвсти, ставши радянською, не втратила своїх ділових прикмет. Робітники Одеси не покладаючи рук працюють над озивленем рух прегарного міста.

В сусіднім Дністрівім лимані йдуть переговори російської української делегації з Румунями. З отворенем румунської границі Одеса знова розпочне світову торгівлю.

На Полтавщині.

В Полтавській губернії всюди заводиться ся колективна оплата праці. Урожай готовий. Ціни на хліб упали. Будують ся механічна пекарня, яка має денно випікати 3,000 пудів хліба. В сусідній Полтаві се великий завод. Рядом читаємо замітку, що закінчив ся перший семестр робітничо-селянського університету в глумім місточку Хоролі. 170 студентів є в тім університеті.

На Київщині.

В Київській губернії упроектвані гидравлістичні електровні в 125,000 коний сили — на Дніпрі і двох його допливах. Енергія буде обслуговувати сільське господарство і цукровий промисл.

Київський губерніальний кооперативний союз розпочав заготовку сільських продуктів. Всякі розкладки сільських сирівців скасовано. Село відіухло свободнійше. Почали ся торговельні зносини з Польщею. До Польщі вивозять покищо лук і піре. Готують марганцеву руду для Німеччини — через Польщу.

На Маріупольщині.

Маріупольському союзови рибаків (трудова артіля) передають ся всі підприємства на ловленє і солєне риби. Союз заклочив генеральний договір з українським комісаріятом продовольчих справ на постачанє риби.

Такі хронікарські замітки одного дня української преси. Видно, що Україна починає відживати від страхіт війни.

Доми відпочинку.

Доми відпочинку на Україні готові для приміщеня 9,000 осіб. По губерніям се розміщенє представляєть ся слідуою:

Харківська губ. 775, Донбас 4,000, Кременчуцька губ. 250, Одеська 800, Катеринославська 1050, Полтавська і Подільська 500, Александровська і Миколаївська 560, Київська 200. Доми відпочинку функціонують цілий рік.

ТОЙ ЧИ НЕ ТОЙ?

(Надісланє.)

Від якогось часу багато рейваху робить по Канаді один з редакторів “Українського Голосу”, що називаєть ся Мирослав Стечишин.

Чи не буде то той сам Стечишин, що виступив вперше на публичну арену як редактор “Робочого Народу” і був одним з перших апостолів соціалізму між українськими робітниками в Канаді?

Чи не той то Микита чи пак Мирослав, що з “Робочого Народу” пішов лічити ся з соціалізму до звіненого “принятеля” робітників п. Крамара і “виділивши ся” почав редагувати “Новини”?

Чи не той то Стечишин, що “опамятавшись” при Новихах від соціалізму, скочив до п. Ардана при “Народній Волі”, зробив ся напереним Савлом і почав знов заліцати ся до соціалістів?

Чи не той то сам, що як редактор “Народної Волі”, був горячим прихильником Федеративної Українції і противником презбитеріан?

Чи не той то Мирослав Стечишин, що коли більшєвики почали приходити до влади на Україні клаяня ся їм, а коли прийшов до власти його високіть гетьман Скоропадський, вклонив ся йому низенько до самої землі і був одиноким гетьманцем між Українцями в Злучених Державах?

Чи не той то славний Мирослав Стечишин, що коли не стало гетьмана, бив покलोंи перед Петлюрою, а як Петлюра звизди почали гасити, з патосом почав клаяти ся Петрушевичови?

Чи не той то Стечишин, що ставши за протекцією п. Ардана секретаром п. “посла” Бачинського, відразу зробив ся прихильником Петлюри і його польської політики?

Вкінці, чи не буде то той сам пан Мирослав Стечишин, котрий докінчив свою карієру в Злучених Державах тим, що перед самою смертю “амбасадора Бачинського” дав ся нановити Бачинському піти разом з ним на чолостиво до польської амбасадора “ясне осьвещеного” князя Любомірського?

Зазначити треба, що пан “посол” і пан “секретар” не хотіли піти з візитом до жалючого амбасадора сусідних з Україною держав, ані до чеського, ані литовського, ані руського університету в глумім місточку Хоролі. 170 студентів є в тім університеті.

Той чи не той пан Мирослав Стечишин?

— Як той, то видко, що він зачинає знов “з кінця”.

Вернувши з Польщі, куди їздив до Петлюри з новим мішком по гроші і привізи... порожній мішок та попрощавши ся з Бачинським, він зараз як тільки обняв редакторський стілець при “Українським Голосі”, трині низенько вклонив ся його високости парижському гетьманови Скоропадському (гл. “У. Г.” ч. 28 з 13. липня 1921), двічі пану отаманови Петлюрі а тепер бе покलोंи перед паном “диктатором” Петрушевичом і паном “послом” Цегельським та жидівським ганделесом Боером.

Шо людина такого сорта як пан Мирослав Стечишин все йде, на взір “порядної” двічани, з тим хто більше дає, то дивного нічого. Але дивне, що в нього такий м'який хребет, що може ним вигнати на всі боки. Хіба може він належити до породи безхребтовців (мякунів)?

Але варто знати, чи то той сам пан Мирослав Стечишин, щоби часом неспотроху другому слави не зробити.

Джерні Єті, Н. Дж.
1. вересня 1921.

Омельян Авакумович.

Організація товаробітнучу.

До Української Кооперативної Спілки звернуло ся вже 26 організацій, які предкладають фонд для обміни. Фонд складаєть ся з мануфактури, металевих виробів, вугля, заліза, галіантерії і т. и. на суму 755,000 рублів золотом.